

**Програма за изведување на
екскурзии, излети и други вонучилишни
активности на учениците
за учебната
2022/2023 година**

Скопје, 2022

Содржина:

- 1. Еднодневна екскурзија со ученици од III одделение**
- 2. Настава во природа со ученици од V одделение**
- 3. Дводневна екскурзија со ученици од VI одделение**
- 4. Еднодневен есенски излет со ученици од I – IX одделение**
- 5. Еднодневен пролетен излет со ученици од I – IX одделение**
- 6. Тридневна екскурзија со ученици од IX одделение**

ПРОГРАМА

за еднодневна екскурзија на учениците

од III-те одделенија

Локација за посета: Гостивар - изворот на реката Вардар
„Вруток“, Бегова куќа, Саат кула

ВОСПИТНО-ОБРАЗОВНИ ЦЕЛИ:

- Проширување на знаењата за западниот дел на нашата татковина, поточно изворот на реката Вардар, Маврово и Мавровското езеро, кое е сместено подпадините на планината Бистра;
- Запознавање со природните богатства на овој крај: Најголемиот „Национален парк- Маврово“ како и изобилството на растителен и животински свет;
- Запознавање со културата и начинот на живеење на луѓето од овој крај
- развивање на свест за заштита и чување на природата
- запознавање со културни и верски објекти на различни етнички заедници и развивање почит кон културното наследство во нашата земја
- Социјализација, колективна заштита и стекнување на искуство за осамостојување и грижа за себе.

СОДРЖИНИ И АКТИВНОСТИ :

- Животна средина на растенија и животни - препознавање, именување и споредување на различни видови растенија, нивната природна средина, услови за живот (Изработка на хербариум)
- Електронска збирка на најубави фотографии - набљудување, воочување и споредување на жива и нежива природа. прибирање податоци, фотографирање на растенијата, објектите (посета на културно - историски, верски објект),
- Изработка на постер - општи впечатоци од различни културни објекти.
- Изработка на пано со фотографии, извештаи, кратки анегдоти, за училишниот хол

Раководител на екскурзијата: Ленче Кузмановска

Одговорни наставници - актив на III одделение

3 - а одд – Вилма Поповиќ, Вања Тимковска

3 - б одд – Ленче Кузмановска, Розика Ристевски

3 - в одд.- Билјана Ивановски, Елена Новаковска

3 - г одд. - Билјана Васиќ, Елена , Јуртутан

Времетраење: едnodневна - поаѓање рано наутро и враќање во попладневните часови

Време на реализација: мај 2023 г

Локации за посета и правци на патување: Гостивар - извор на реката Вардар - Вруток, Национален парк Маврово, набљудување на вештачкото езеро и потопената црква Св. Никола летен;

Скопје - Тетово - Гостивар - Маврово - Скопје

ТЕХНИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА

Високо квалитетен климатизиран ,безбеден туристички автобус со агенциски водич;

Придружба на медицинско лице;

НАЧИН НА ФИНАНСИРАЊЕ

Самофинансирање од страна на родителите на жиро сметка на туристичката агенција

2022/2023 година

**Програма за реализација на настава во природа
за
учениците од V одделение**

Место: Охрид

Целна група: ученици од V одделение

ВОСПИТНО – ОБРАЗОВНИ ЦЕЛИ :

- Запознавање со природно-географските обележја на Западниот дел на Република Северна Македонија, Вевчани и градот Охрид;
- Проширување и продлабочување на знаењата на учениците за културното наследство;
- Поттикнување на ученичкото искуство за откривање на нови знаења преку организирана истражувачки постапки;
- Развивање на љубопитноста (да поставува прашања и да дава соодветен одговор на нив);
- Оспособување за организација, комуникација, тимска работа, примена на стекнатите знаења во нови ситуации;
- Оспособување за набљудување и воочување на предметите и појавите во животната средина, согледување и сфаќање на нивните меѓусебни врски и односиво природата и општествената средина; истражување водата како животна средина,
- Проширување и збогатување на ученичкото искуство за откривање на нови знаења преку организирана истражувачки постапки;
- Развивање љубов и почит кон татковината, нејзините убавини и историското минато;
- Да се оспособува за активно учество во истражувања на минатото со помош на користење на различни извори;
- Меѓусебно да се запознаат, да се продлабочи другарството и да се надминат социјалните и националните разлики;
- Негување и развивање на индивидуалната, тандемската и групната работа помеѓу учениците и позитивните навики како што се самостојноста, толеранцијата и истрајноста;
- Применување на техники за учење во различни конкретни ситуации (набљудување, собирање податоци, експериментирање, споредување, истражување, анализирање);
- Развивање на естетски вредности, чување на природата, еколошка свест за флората и фауната и духовните богатства, формирање навики за организирано културно користење на слободното време.

Конкретни цели и очекувани резултати по наставни предмет

Македонски јазик:

Ученикот/ученичката

- Да се оспособува за самостојно усно и писмено изразување на своите впечатоци и збогатување на речникот
- Да се оспособи да учествува во разговор во кој искажува доживувања, чувства и факти
- Да се оспособува самостојно да пишува текст на дадени теми
- Да се поттикнува своите емоции да ги запише во стихови
- Да се оспособува да напише извештај за определен настан
- Да се оспособува да опишува предмет, природна појава, локалитет

Математика:

Ученикот/ученичката

- Да се оспособува да прибира податоци
- Да се оспособува да претставува и чита податоци во табели и столбести дијаграми
- Да се оспособува да ги користи мерките за должина во претставување на одалеченоста на посетените места (да ги запишува , пресметува и споредува)

Историја и општество:

Ученикот/ученичката

- Да се запознае со природните убавини на својата татковина
- Да се оспособат за забележување, опишување , размислување односно обработување на добиените податоци, градење ставови и формирање заклучоци, синтетизирање и аргументирање
- Да препознава стопански и нестопански дејности застапени во тој предел (туризам, риболов, овоштарство, занаети меѓу кои изработувачите на филигран и Охридски бисер)
- Да се оспособи да составува прашања
- Да се запознае со градби од минатото, традиционална архитектура и сегашноста
- Да се запознае со археолошки пронаоѓалишта, локалитети, ископиникако остатоци од минатото
- Да се запознае со споменици на културата (спомен куќи, музеи...)

Ликовно образование:

Ученикот/ученичката

- Да се оспособува ликовно да ги изразува своите впечатоци
- Да се поттикнува да внесува повеќе детали при цртање од набљудување

Музичко образование:

Ученикот/ученичката

- Да се запознае се народните песни карактеристични за Охридско - Струшкиот предел
- Да се оспособи за пеење и свирење (на блок флејта) на песната „Билјана платно белеше“

Физичко и здравствено образование:

Ученикот/ученичката

- Да се оспособи за трчање по нерамен терен, во природни услови

- Да се обучува за изведување штафетно трчање
- Да се ориентираат координирано во просторот

Еко тема: Подигнување на свеста за заштита на природата, набљудениа на нејзината флора и фауна, изработка на мал Хербариум.

СОДРЖИНИ И АКТИВНОСТИ:

Западниот дел на Р. Северна Македонија - градови, реки, планини, кањон, извор, езера, музеи, средновековни градби, антички градби, цркви, манастири.

- собирање, селектирање и организирање на релативни податоци - извлекување на заклучоци;
- Собирање, селектирање и организирање на релативни податоци - бројни низи и табели за системско решавање на проблеми;
- Извлекува заклучоци од сопствените и податоците на другите и идентификува дополнителни прашања;

Воспитно образовните цели, задачите, содржините и активностите за време на наставата во природа, ќе се реализираат согласно распоредот на часовите за тие денови, како и целите од наставните програми.

Распоред на часови

	Понеделник	Вторник	Среда	Четврток	Петок
1.	Македонски јазик	Македонски јазик	Македонски јазик	Македонски јазик	Македонски јазик
2.	Историја и општество	Ликовно образование	Историја и општество	Музичко образование	Математика
3.	Час на одделенска заедница	Математика	Физичко и здравствено образование	Природни науки	Физичко и здравствено образование
4.	Математика	Физичко и здравствено образование	Математика	Математика	Музичко образование
5.	Природни науки	Изборен предмет Кошарка	Техничко образование и информатика	Изборен предмет Оригами	Ликовно образование
6.	Англиски јазик	Англиски јазик	Техничко образование и информатика	Англиски јазик	

Часовите од редовната настава ќе се одржуваат во времето од 10 до 13.30 часот. Организирано користење на слободното време е од 17 часот до 21.30 часот со игри, натпревари, квизови и прошетки до блиската околина.

КОНКРЕТИЗАЦИЈА НА НАСТАВНИТЕ СОДРЖИНИ

Македонски јазик

1. Говорна и писмена вежба - „Моите впечатоци од патувањето до Охрид“
2. Раскажување по доживеан настан - „Настанот што нема да го заборавам“
3. Литературно творење за градот Охрид по набљудување
4. Читање на легенди за Охрид и Охридското езеро
5. Обработка на текст

Математика

1. Собирање на податоци
2. Средување и претставување на податоци
3. Решавање на проблемски текстуални задачи со примена на мерки за должина и време
4. Проценување и споредување на мерките за време
5. Решавање на проблемски задачи со извлекување заклучоци

Музичко образование

1. Обработка на песната Билјана платно белеше
2. Свирење (на флејта) по музички ноти на песната „Билјана платно белеше“

Ликовно образование

1. Сликање на блиската околина
2. Изработка на ликовни творби од природни материјали

Историја и општество

1. Активности на географска карта
2. Изработка на туристичка карта

Физичко и здравствено образование

1. Меѓу одделенски натпревар во фудбал
2. Пешачење во блиската околина, ориентирање во простор

Еко тема: Подигнување на свеста за заштита на природата, набљудениа на нејзината флора и фауна, изработка на мал Хербариум.

Активности и методи:

- Разгледување на природата и фотографирање од страна на учениците за изработка на мал фото албум
- Посета на Вевчани со Вевчанските извори разговор за традицијата во овој регион и одржувањето на Вевчанскиот карневал, антички театар Охрид, Плаошник, Самоилова тврдина, црквата „Св. Јован Богослов“ - Канео, манастирот Св. Наум Охридски, црквата Св. Софија.
- Посета на Музеј на Вода, наколни живеалишта, споредба на живеењето во минатото и современиот живот.
- Разгледување на старата чаршија во Охрид
- Проект на тема: Туристичките локалитети (албум со илустрации)
- Демонстративен метод- презентирање на изработките;
- Проектна настава: групен облик на работа - Изработка на проекти за одделни историски периоди;

Наставни методи:

- Демонстративна метода
- Набљудување
- Разговор
- Дијаложка - монолошка метода
- Текст
- Анализа
- Синтеза

Наставни форми:

- Фронтална
- Индивидуална
- Групна
- Во парови

Наставни средства:

- Географска карта на Р. Северна Македонија
- Нема карта на Р. Северна Македонија
- Флејта
- Фото апарати
- Блок
- Пастели
- Подлоги
- Прибор за пишување
- Прибор за цртање (водени и темперни бои, четки, фломастери, дрвени боици)
- Ножички, лепак
- Работна тетратка

РАКОВОДИТЕЛ НА ЕКСКУРЗИЈАТА: Маја С. Станковска

Одделенски наставници: Маја С. Станковска, Лидија П. Стојановска
Ученици: од V - а, V - б

Времетраење: пет дена

Време на реализација: мај, 2023 год.

ЛОКАЦИИ ЗА ПОСЕТА: Св. Јован Бигорски- манастир „Св. Јован Крстител“ - Дебар, Вевчански извори-Вевчани, Антички театар, Плаошник и Самоилова тврдина, црквата „Св. Јован Богослов“-Канео, куќата на Робевци, манастирот Св. Наум Охридски, црквата Св. Софија-Охрид

ПРАВЦИ НА ПАТУВАЊЕ: Скопје - Вевчани – Охрид – Скопје

ОРГАНИЗАЦИЈА НА ВОСПИТНО –ОБРАЗОВНАТА РАБОТА НА НАСТАВАТА ВО ПРИРОДА

Обезбедувањето на основните услови за организирање на настава во природа како што се материјалните и кадровските, зависи од сите претходни подготовки кои се состојат од договарање помеѓу Министерството за образование и наука, организаторот на сместување (заштита на децата, физичка и здравствена заштита) и основно училиште.

МАТЕРИЈАЛНИ УСЛОВИ

Објектот во кој ќе се изведува наставата во природа задолжително треба да има најмалку една училница, опремена според Нормативот за простор, опрема и наставни средства за деветгодишното основно образование во Република Северна Македонија.

Финален продукт : Изработки, ученички трудови и книга за Охрид, кои ќе бидат изложени на училишното пано

Културно и забавни активности:

1. Вечер на хумор и смеа;
2. Избор на најдобар глас;
3. Вечер на народни игри и модерен танц;
4. Квиз натпревар;
5. Игранка.

Хигиена и здравје:

1. Одржување лична и општа хигиена;
2. Норматив листа за јадењана здрава и разновидна храна значајна за раст и развој на учениците.

Распоред на времето во текот на денот:

1. Станување
2. Лична хигиена и уредување на спалните соби;
3. Утринска гимнастика
4. Појадок
5. Настава
6. Ручек
7. Време за одмор
8. Ужина и активен одмор
9. Вечера
10. Културно - забавни активности
11. Лична хигиена и спиење

ТЕХНИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА:

- технички исправни, климатизирани автобуси,
- туристички водич
- придружба на медицинско лице

Начин на финансирање: Самофинансирање од страна на родителите

Дводневна екскурзија низ Источниот дел на РС Македонија за учениците од VI одделение

- **Време на реализација:** месец - мај 2023
 - **Место на реализација:** Источниот дел на Р. Северна Македонија
 - **Времетраење:** два дена
 - **Место:** Струмица
 - **Раководител на екскурзијата:** Катерина Исаевска
 - Медицинско лице
 - Туристички водич
 - **Одговорни наставници:** класните раководители на шестите одделенија
-
- **Воспитно –образовни цели**

Учениците:

- да се запознаат со природно - географските, биолошко - еколошките и други особености во Источниот дел на Р Северна Македонија
- развивање интерес за природата и градење еколошки навики;
- да ги запознава и осознава основните законitosti и поими за природата околу себе;
- да се запознае со културата и начинот на живеење на луѓето во одделни краевии;
- да се запознава со основните природни и географски карактеристики во пошироката околина и нивното влијание на стопанството, културата и другите области во животот и работата на луѓето;
- да ја увиди пошироката просторна ориентација на својата околина и општините во Република Северна Македонија;
- да го осознава и споредува сегашниот општествен живот на луѓето во семејството и пошироката околина (општината) со животот и работата на луѓето во минатото;
- да развива чувство на почит кон историското наследство и традициите во локалната заедница;
- да ги сознава и почитува културните и верските различности на луѓето во пошироката околина (општината);
- да гради чувство за патриотизам, толеранција и соживот;
- да ги развива способностите за непосредно набљудување и воочување
- да се поттикнуваат и манифестираат позитивни емоции;
- подобро меѓусебно запознавање на учениците ;
- продлабочување на другарството и надминување на националните , верските, социјалните и другите разлики;
- да се елиминираат негативните навики, а да се негуваат позитивните навики за одржување на општа и лична хигиена;
- да покажува толеранција;
- да покажува подготвеност да му помогне на другиот;
- да ги прошират знаењата за поедини дејци од областа на литературата.

Содржини:

- Запознавање на природата и екологијата
- Запознавање со културно - историските знаменитости
- Етнологија и културно наследство во Источниот дел на Р. Северна Македонија
- Запознавање со географските одлики, природните богатства стопанството и индустријата
- Проширување на знаењата за животинскиот и растителниот свет застапен во Република Северна Македонија

Активности по денови :

1 ден: Тргување од Скопје , кратка попатна посета на Куманово, посетана Куклици кај Кратово, посета на Кратово и запознавање на учениците со старата градска архитектура застапена во Кратово, посета на градскиот музеј, посета на Штип и тврдината Исар и античкиот град Баргала, кратка посета на Радовиш и црквата „Св. Тројца“, пристигање во Струмица во попладневните часови, сместување, попладневно разгледување на центарот на Струмица и посета на православниот храм „15 Тивериополски маченици“ и разгледувањена археолошките ископини во дворот на храмот. Вечера и културно забавна програма за учениците, ноќевање.

Локации за посета: Куклици - Кратово; Исарот - Штип

2 ден: Појадок и одјава од хотелот. Посета на Смоларскиот водопад и термите во Банско. Посета на Дојранското езеро, набљудување на ендемската флора и фауна, посета на каналот за полнење на Дојранското Езеро и ручек во Дојран. Посета на Негорски бањи и кратка пауза. Враќање во Скопје во 19 часот.

Локации за посета: Колешински водопади и Дојранско езеро
Организација на патувањето

Правци на патување: Скопје, Куманово, Кратово, Штип, Радовиш, Струмица, Дојран, Скопје.

Техничка организација: технички исправни и климатизирани автобуси, туристички водич и лекар
Носители на активности: Одделенски раководители и ученици.

Начин на финансирање: Самофинансирање од страна на родителите.

Плаќањето се врши преку уплатници на жиро сметка на агенцијата.

ПРОГРАМА

за едномдневен есенски и пролетен

излет на учениците од

I - IX одделение

Еднодневен есенски излет

Место: Излетнички локалитет с. Дељадровци

Одд: I до IX одд

Воспитно- образовни цели:

- Развивање интерес за запознавање на рељефните и културно-историските одлики на наведените локации;
- Учениците да се стекнат со навики за чување на животната средина, да изградат респективен однос кон историските знаменитости, да се дружат, спортуваат и рекреираат.
- Социјализација, колективна заштита и стекнување искуство за - осамостојување и грижа за себе;

Содржини и активности:

- заедничко доживување на околината, дружење;
- посета на културно-историските знаменитости;
- организирање на спортски натпревари и други рекреативни игри;

Раководител на екскурзијата: Ленче Кузмановска

Одговорни наставници: Одделенски наставници од I - V одд. и одделенски раководители од VI - IX одд

Времетраење: од 8,00 до 15.00 часот;

Локација за посета: близина на Скопје - Дељадровци - Општина Илинден

Правец на патување на есенскиот излет: Скопје - Дељадровци - Скопје

Време на реализација : октомври 2022 година

Техничка организација:

- Висококвалитетен климатизиран , безбеден туристички автобус со агенциски водич;
- придружба на медицинско лице
- придружба на лице за обезбедување,

Начин на финансирање:

- Самофинансирање од страна на родителите.
- уплата на жиро сметка на туристичката агенција

Еднодневен пролетен излет

Место: локација во близина на Скопје - Св. Никита - Горњане, Скопска Црна Гора

Одд: I до IX одд

Воспитно - образовни цели:

- Развивање интерес за запознавање на рељефните и културно-историските одлики на наведените локации;
- Учениците да се стекнат со навики за чување на животната средина, да изградат респективен однос кон историските знаменитости, да се дружат, спортуваат и рекреираат.
- Социјализација, колективна заштита и стекнување искуство за -осамостојување и грижа за себе;

Содржини и активности:

- заедничко доживување на околината, дружење;
- посета на културно-историските знаменитости;
- организирање на спортски натпревари и други рекреативни игри;

Раководител на екскурзијата: Оливер Кузмановски

Одговорни наставници: Одделенски наставници од I - V одд. и одделенски раководители од VI - IX одд.

Времетраење: од 8,00 до 15.00 часот;

Локација за посета: во близина на Скопје - Св. Никита, Горњане, Скопска Црна Гора

Правец на патување на пролетниот излет: Скопје - Св.Никита, Горњане - Скопје

Време на реализација : мај 2023 година

Техничка организација:

- Високо квалитетен климатизиран , безбеден туристички автобус со агенциски водич;
- придружба на медицинско лице;
- придружба на лице за обезбедување,
- екскурзијата ќе се реализира во еден ден со ученици од предметна настава и ученици од одделенска настава.

Начин на финансирање:

- Самофинансирање од страна на родителите.
- Уплата на жиро сметка на туристичка агенција.

ПРОГРАМА
За тридневна екскурзија за учениците
ОД
IX одделение

2022/2023 година

Воспитно-образовни цели:

- Проширување на знаењата, примена на вештини и ставови преку непосредно запознавање на појавите, како и односите во природната и општествената средина
- Запознавање со убавините, богатствата и културно-историските знаменитости
- Трајно стекнување на знаење и развивање на чувството на љубов и чување на природните богатства и убавините на татковината
- Запознавање со археолошките локалитети во Република Северна Македонија и специфичноста на македонската архитектура
- Непосредно запознавање со природните убавини на јужниот и западниот дел на Република Северна Македонија, природните езера, реките, планините и развојот на туризмот

Задачи:

- Развивање на позитивен однос кон: националните, културните и археолошки вредности во Република Северна Македонија
- Развивање интерес за културно-историските знаменитости на татковината
- Развивање на интерес за природата и градење на еколошки навика
- Поттикнување и манифестирање на позитивни емоции

Содржини и активности:

- Набљудување, насочено внимание, прибирање податоци, фотографирање на објектите, предметите и другите материјали
- Теренска настава: презентација на претходно подготвени трудови, проекти
- Водење интервју со кустоси, монаси и историчари

Раководител: Ѓорѓи Ристески

Наставници: предметни наставници

Ученици од IX – а одделение

Локации за посета: Археолошки локалитет Стоби-Кавадарци, Парк на револуцијата - Прилеп, Хераклеа-Битола, Антички театар, Плаошник и Самоилова тврдина, Црквата „Св. Софија“-Охрид, Црквата „Св.Јован Богослав“ – Канео, Манастир „Св. Наум Охридски“-Охрид, Вевчанските извори- Вевчани, Природно научен музеј -Струга

- **Прв ден:** Поаѓање од училиште, посета на Археолошки локалитет Стоби-Кавадарци, се продолжува кон Прилеп и Битола. Пристигнување и сместување во Охрид;
- **Втор ден:** Посета на Охрид: Антички театар, Плаошник и Самоилова тврдина, Црквата „Св. Софија“-Охрид, Црквата „Св.Јован Богослав“ – Канео, Манастир „Св. Наум Охридски“;
- **Трет ден:** Поаѓање за Вевчани со посета на Вевчанските извори, се продолжува кон Струга со посета на Природно научен музеј, враќање за Скопје;

Правците на патување : Скопје – Стоби, Кавадарци – Прилеп – Битола – Охрид – Вевчани – Струга – Скопје

Техничка организација: технички исправни и климатизирани автобуси, туристички водич и лекар

Времетраење: Три дена со две ноќевања.

Време на реализација: мај 2023 година.

Начин на финансирање: Самофинансирање од страна на родителите

Стручен тим во училиштето:

Име и презиме	Работно место	Потпис
Билјана Билбиловска	Директор	
Марина Стојановска	педагог	
Маја С. Станковска	одд. наставник	
Ѓорѓи Ристески	предметен наставник	
Оливер Кузмановски	предметен наставник	
Катерина Исаевска	предметен наставник	
Билјана Васиќ	одд. наставник	
Ленче Кузмановска	одд. наставник	

Скопје, јуни 2022 година

